

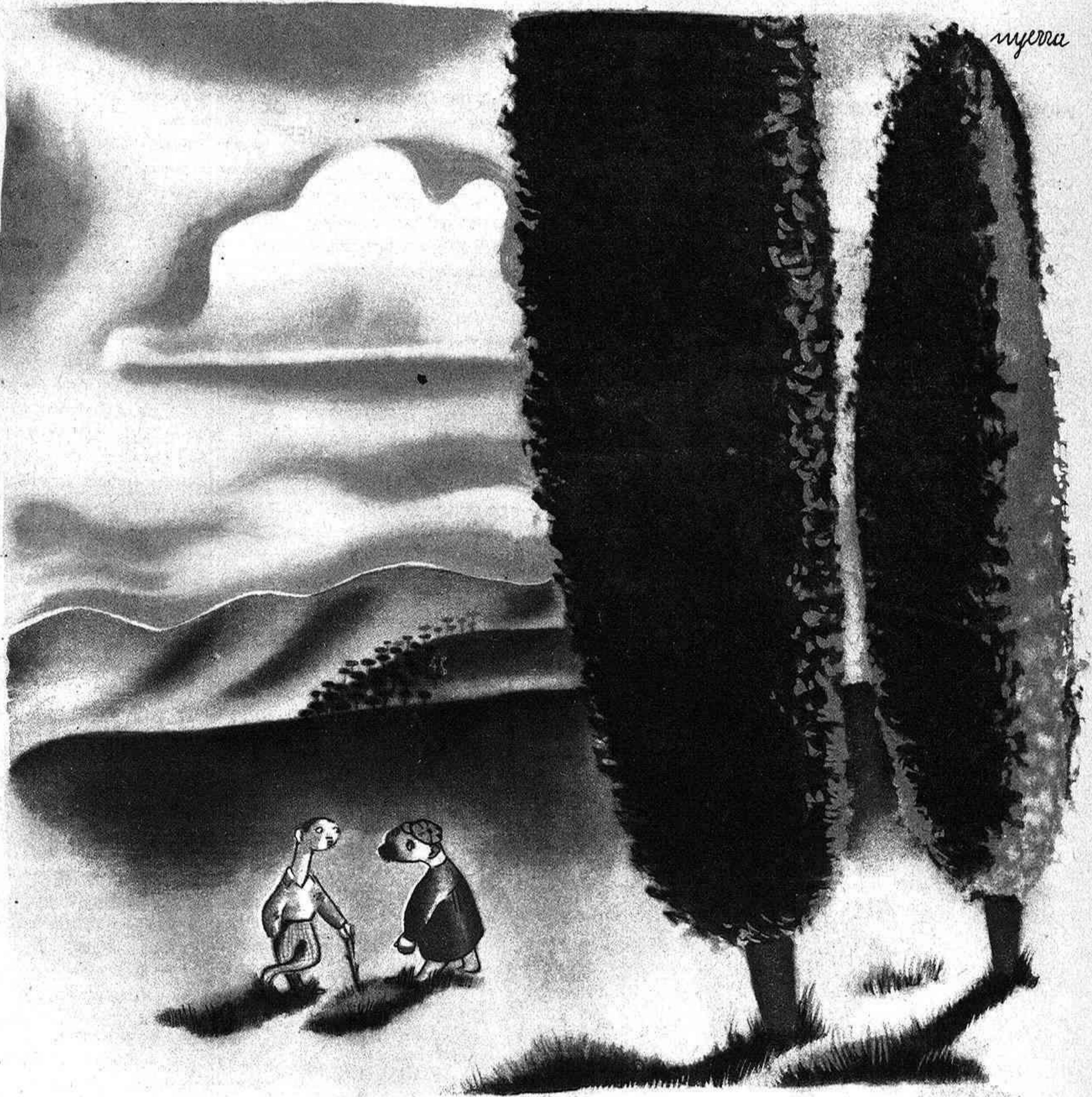
L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ARAGÓ, 290 · TEL. 23994

ESTAMPAT
L'ATENEU

TRENTA CÈNTIMS

—Estic espantat de veure com vaig perdent la por.

EL S. U. A. T. JA ES UNA ENCORATJADORA REALITAT PROU D'OPRESSIO CONTRA ELS HUMILS ESPECULADORS

RES DE SINDICATS DE CARA A LA
GUERRA; AQUEST SINDICAT VA DE
CARA I CREU A LA REVOLUCIO

ELS EMBOSCATS S'ADRECEN AL
RESPECTABLE PUBLIC

PROJECTE DE CONSTITUCIO DEL SINDICAT

Tothom sap que les necessitats de la Revolució són moltes i moltes les classes socials que s'han sentit afectades en els seus interessos i àdhuc en el seu capital. Encara no s'havia pensat en constituir legalment cap organisme que defensés les reivindicacions dels especuladors reunits i que aquests, poc experimentats en la lluita social, se'n assessoressin i fossin orientats per elements més o menys incontrolats d'alguna sindical germana.

Calia acabar amb aquesta suïcida negligència i ja hem acabat. «Ja n'estem tips!», ha estat el nostre crit conscient, unànim i lleugerament afònic.

Els animadors d'aquest Sindicat, animats de la més pa integral bona voluntat revolucionària, han sentit una necessitat urgent i van de pressa a realitzar-la.

Tots els emboscats decents, tots els especu-

ladors honrats i tots els derrotistes patriotes, enemics del proselitisme, veien amb tristor l'esterilitat dels seus esforços aïllats per tal de fer la Revolució.

Es dibuixava amb les tintes negres de la desesperació la necessitat de recollir els nobles anhels d'aquesta honesta classe preterida però plena d'exaltació revolucionària. I ho hem aconseguit.

A tal efecte hem constituït el Sindicat Unilateral Autònom de no Treballadors, o sigui, el S. U. A. T., que tindrà per objecte lluitar per les reivindicacions acaparadores de l'abnegada classe dels especuladors, emboscats i derrotistes reunits, sota el crit: «Guanyem la Revolució a les trinxeres de la reraguarda».

CONDICIONS PER A ESSER AFILIAT

Com que som enemics del proselitisme, tindrem molta cura en la selecció dels nostres afiliats. Aquests han d'ésser els més revolucionaris de tots i adversaris de la guerra,

amb la qual cosa demostren la seva bondat de sentiments.

Seràn preferits i proposats per omplir els càrrecs de responsabilitat els afiliats que hagin desenrotllat una tasca d'acaparador conscient. Entenem per tasca d'acaparador conscient la que han fet en modest silenci aquells que, pensant en l'esdevenidor, han amagat tots els queviures que han pogut posant-los preus molt elevats per tal de dificultar la seva adquisició, evitant així que els aliments es malbaratessin. D'aquesta manera aconseguen dues coses: Primera: Assortir els selectes, que són els que tenen diners degut a ésser selectes, i obligar els humils a fer economies. Segona: Fer durar molt de temps els queviures i sempre amb els preus elevats, per tal d'enfortir la Nova Economia. També seràn considerats afiliats responsables els adversaris de la tasca guerrera del Govern.

ELS GRUPS DE XOC

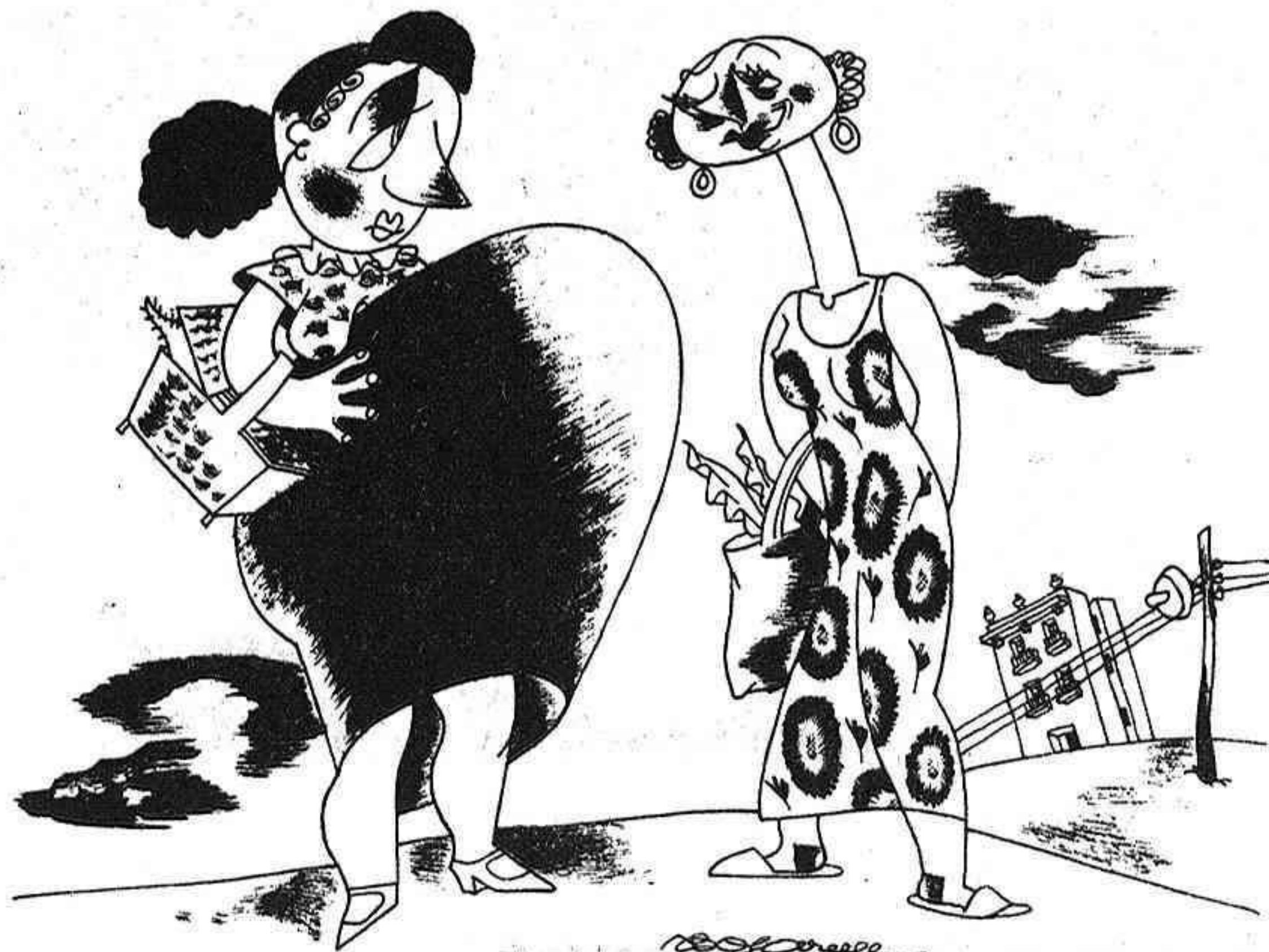
Els grups de xoc seràn formats per nens i dones dirigits per incontrolats amb experiència Sindical. La tasca, ja posada en pràctica per aquests grups, consistirà en organitzar manifestacions. Els incontrolats que dirigeixin aquestes manifestacions ho faràn sota la consigna: «Dejad que los niños o mujeres se acerquen a mi», i els manifestants contestaran revolucionàriament i musicalment: «¡Pan, pan, pan, pan..., pan, pan!»

Cal vigilar molt que en aquests grups hi hagin agents provocadors que demanin pa de bona fe, contra el nostre criteri que és el de demanar pa de bona fe.

EL QUE VOLEM

Volem una reraguarda d'especuladors honrats amb l'únic objectiu de fer la guerra a la guerra per assolir la Revolució, i com que cal guanyar la guerra, anirem contra el Govern, que s'entesta en guanyar la guerra violant els nostres sentiments humanitaris i altruistes.

Endavant, doncs. El S. U. A. T. lluitarà amb heroisme i abnegació en les glorioses avançades de la reraguarda.

— A vostè rai, que li neixerà amb un pa sota l'aixella!

—Vaig comprar una sardina que em costà cinquanta cèntims, però feia deu centímetres d'eslora, vint de màniga, quatre de puntal i aconseguia els dotze nusos per hora.

EDITORIAL

Els conspiradors de per riure. — Manifestacions de «claque». — Haurem de construir refugis per tancar-hi determinats refugiats

Les dames del «ropero», els lluisos, les filles de Maria, els joves amb idees, però monàrquiques i tradicionalistes, tota l'aviram que, per atzars de la vida, de la guerra i de la revolució, s'han sentit empesos cap a la conspiració i el complot, ho fan tan malament com saben, per falta sobretot de preparació professional.

Durant uns quants dies, han tractat de treure avantatge de l'escassetat de certs productes, filtrant-se entre les cues i seguint les aglomeracions de dones, per deixar amar aquella frase clàssica dels ases que volen fer un pensament: «el Govern en té la culpa».

La cosa, però, no els anava bé i com

que són uns conspiradors de poca empenya el seu treball es perdia en manifestacions parcials de «claque».

Finalment, es produí un fet que va fer botar els conspiradors: arribaren a Barcelona, en grans quantitats, els productes que per uns dies havien escassejat. La matèria prima del complot, doncs, se'ls fonia als dits i calia precipitar els esdeveniments. Què fer? Ho trobaren de seguida: calia fer, abans que els productes fossin distribuïts als mercats, un intent més ambiciós que l'anterior i organitzaren aquelles manifestacions de criatures forasteres, que entraven a un forn rient i fent gatzara, recitant a peu forçat

aquelles paraules que hom els havia fet aprendre de memòria moments abans: «Queremos pan!» Entraven al forn i, si trobaven un panet, se'l posaven sota l'aixel·la per guardar les apariències, i després, seguint les instruccions rebudes, robaven tots els objectes de valor que podien i feien malbé les màquines. En aquest aspecte de posar sentiments al descobert, l'intent va ésser molt fructífer.

Sobretot, hom va poder observar que alguns refugiats són propensos a deixar-se engegar. Es podria dir ací que, si bé no tots els refugiats es manifestaren, tots els manifestants eren refugiats.

ERA D'ESPERAR

La cinquena columna de València alletava amb orxata els facciosos de la Rambla de Radio Sevilla

De quina manera arribarem a aquest descobriment sensacional.

Les investigacions portades a cap a la Rambla de Ràdio Sevilla a conseqüència de les detencions practicades en aquella zona facciosa han portat a la policia a conclusions i descobriments sensacionals que, si no han produït la sensació que nosaltres esperàvem, ha estat simplement perquè no s'han fet públics, ja que no es tenien ganes, com gran part de la premsa sembla tenir-ne, de posar sobre avis els complicats.

Es per això que nosaltres hem esperat que fos descoberta a València la cinquena columna amb els 40 seminaristes, 40 que tothom sap, per explicar als nostres lectors el que nosaltres ja sabíem pel nostre compte abans que ho sabés ningú.

El lector podrà veure com les nostres deduccions eren certes.

De la mateixa manera que quan es deté un delinqüent s'investiga les relacions i amistats que pugui tenir, nosaltres començarem per investigar els gustos dels facciosos de Ràdio Sevilla. Tot aquell que, superficialment s'hagués fixat només en el nom, hauria cercat la soca de l'organització a Sevilla.

Però nosaltres sabíem prou bé que el nom no fa la cosa i férem allò que certa premsa en diu procedir en conseqüència.

De primer, ens deixàrem enredar també

pel nom i escoltàrem la ràdio, examinàrem l'accent més o menys andalusat de concurrents i concurrentes, ens aprenguérem de memòria cada dia la **palabra del concurso de «Ràdio Verdad»**, però no hi havia manera. Un dia, però, tinguérem una inspiració genial i ens vàrem asseure a una taula i vàrem picar de mans esperant que el cambrer es posaria a ballar unes sevillanes. Però no ho féu. Amb aire de misteri ens preguntà: «**orxata**»?

Creient que era la consigna, vàrem dir «sí». I ens deixà amb la paraula a la boca.

Passà un quart, mitja hora, una hora, i res, fins que, tornant, ens digué:

—De **cubanos** no n'hi ha; només hi ha orxata.

—Ja us he dit que volia orxata; però si no n'hi ha, porteu un **cubano**.

—Molt bé.

I tot seguit ens portà l'orxata.

Evidentment, allò era el ritual dels facciosos, que el cambrer, amb tota innocència, practicava. I nosaltres, seguint-lo, introduïrem la palla a l'ull del got sense fixar-nos en la biga del nostre, i xuclàrem.

—I ara! —diguérem sense dir res—. Però si això és orxata valenciana! **Valenciana!! VALENCIANA!!!**

I en la nostra imaginació, incontenibles, renovàrem les notes immortals del mestre Padilla:

Valen... cia...!

Tral lalal lalal

lalal lalal lalal

lalal larà...

Valen... cia...!

Tral lalal lalal

lalal lalal lalal

lalal larà...

Valen... cia...!

Tral lalal lalal

lalal lalal lalal

lalal larà...

Valen... cia...!

Tral lalal lalal

lalal lalal lalal

lalal larà...

Lara, larà.

La lalara lalà.

Tra la larà.

Lara lara lalà.

Valen... cia,

— Que també conserven la línia, aquests «croissants»?

I així indefinidament. València! Orxata valenciana..., ah, lalalà! Ja sabíem d'on venia tot el complot i com venia Venia en l'orxata, i venia de València!!!

Anàrem xuclant, xuclant, i rumiant el descobriment, quan veiérem que, en anar baixant el líquid, quedaven en el vidre uns estranys dibuixos deixats per l'orxata. Era el missatge facciós i secret del dia! Aleshores ens vàrem adonar que tots els que prenen orxata miraven amb gran atenció el got. Però, com desxifrar l'enigma sense clau? Calia estudiar-lo, i, per tant, endur-nos-en el got a casa. Comprar-lo hauria cridat l'atenció. Calia robar-lo. Però, com?

Aviat trobàrem el procediment. Ens ficàrem el got a la butxaca i amagàrem una cullereta. El cambrer, acostumat que els clients li robessin les culleretes i no els gots, començà de cercar-la fins que la trobà, i s'excusà:

—Perdoni; em pensava que també me l'havia pispada.

I no va veure el got, és clar, perquè no hi era. El tenim a casa i, quan ja estàvem a punt de desxifrar-lo per ajudar la policia, té, la policia, malagradida, descobreix el complot de València i ens ajuda a nosaltres.

La Rambla

LA PERSECUCIO CONTRA ELS
ACAPARADORS DE QUEVIURES I
PLATA

Al domicili d'aquest individu —un acaparador—, es practicà un altre registre i es trobaren 70 pots de tomàquets, 10 pernils i dues escopetes.

Això de tenir escopetes de plata ja és atemptar descaradament contra la Nova Economia.

LA VANGUARDIA

Hombre de negocios con capital busca socio calidad influyente en política.

Nosaltres creïem que ja no quedaven lerrouxistes.

Matrimonio joven ideas modernas desea correspondència con matrimonio idénticas condiciones.

Es veu que les idees avançades han invadit els matrimonis.

— Pero tu, de quina U. G. T. ets? De la U. de la G. o de la T.?

INFORMACIO ESTRANGERA

La coronació del "duce"

Berlín, 20. — El fanàtic de la camisa bruna prepara a Berlín una rebuda apoteòsica al seu col·lega de la camisa negra.

El foll pintor de parets que mana a Alemanya es proposa, segons diuen, eclipsar les festes de la coronació celebrades darrera-

ment a Londres amb motiu de la coronació de Mussolini que esdevindrà pròximament a Berlín.

Aquesta imatge simptomàtica de megalomania deixa entreveure clarament quins són els neguits d'aquesta parella d'insensats que acabarien coronant-se mútuament en públic i de manera apoteòsica si no fos que ja no els queda lloc als caps respectius a bastament coronats en privat en el pitjor sentit de la paraula.

Les bombes de París

París, 30. — Els coneguts feixistes desconeguts del coronel La Rocque i del trosquista Doriot acaben de fer una exhibició de pirateria en sec als carrers de París on han fet esclatar sengles bombes de mecanisme de rellotge de polsera col·locades a l'edifici de la Patronal amb el senzill propòsit d'atribuir aquests actes de terror als comunistes del Front Popular francès.

Aquesta vegada com sempre s'ha descobert la trampa per causa que tothom sap que els feixistes no fan adeptes a la veïna república ni donant bombes als clients com als magatzems tan determinats dies de la setmana.

Han estat agafats els distingits bombers i s'ha comprovat que casualment no eren comunistes ni de cap Front popular...

Els delegats de Franco a la presó de Ginebra

Ginebra, 20. — El duc d'Alba, renét reneget de «La Maja Desnuda» i de «La Maja Vestida», aquella precursora de la pentalfa popular, ha portat a Ginebra una impropriadament representació de Franco que compartia amb el noi Luca de Tena, autor teatral molt representat als teatres collectivitzats de Barcelona, i amb un altre facciós.

Aquesta presumptuosa delegació que arriba a Ginebra atapeïda de bons auspicis imaginaris ha anat a parar a la presó de la ciutat de la pau per haver esbandit un manifest sense legalitzar-lo jurídicament i ha sortit de la presó amb el temps mesurat per a ésser solemniament expulsada de Suïssa i retornar a Salamanca amb la cua entre cames.

Hom espera que amb motiu d'aquests darrers èxits a Barcelona s'estrenaran algunes comèdies conegudes de l'ex-director de l'A.B.C. i amb música si cal del duc pirata de la casa d'Alba...

El pla Badoglio

Salamanca, 24. — La gent està aterrida davant de les darreres manifestacions del general espanyol voluntari italià Badoglio, portat a Espanya pel general italià Franco.

Aquest pla encaminat a acabar la guerra a Espanya preveu la necessitat d'emprar cent

mil combatents espanyols més, que hauran d'ésser portats d'Itàlia, on es veu que havien anat a estiuejar.

A més hauran d'emprar-se gasos, submarins pirates italians desconeguts, avions de l'acreditada marca espanyola «Fiat» i tancs alemanys.

Hom preveu que caldrà no pensar ni remotament assolir una victòria com la de Guadalajara que, naturalment, precipitaria el desenllaç de la guerra que fou civil, però amb un desenllaç completament a l'inrevés del que sembla que desitgen ací encara tots menys els naturals del país, que val a dir que són ja una escadussera minoria...

EL P. I. C. A.

Als Reverendíssims
Pares Escolapis
ja se'ls han acabat
les vaques grasses

(Partit Idoni de Capacitats Aplegades)

SECRETARIA DE PROPAGANDA DEL P. I. C. A.

Divulgació científica i publicitària

Des d'èpoques molt remotes, segons es diu, la carn (i d'una manera més especial la part de carn anomenada "pell" (1) ha estat utilitzada per a mitjans publicitaris, valent-se, gairebé sempre, del procediment anomenat "tatuatge" (2). Fan córrer que la reina Semiramis, en els períodes electorals, feia sortir els seus esclaus "semi-nus" (3), amb un rètol tatuat a l'esquena que deia: "Assiris: no voteu!". Segons Montaner i Simón, aquesta fou la primera manifestació dels homes *sandwich*.

Més tard (força més tard, mireu-ho com vulguen) els edats mitjos també utilitzaven la carn per fins de propaganda. Agafaven llurs presoners i els punxaven amb una llança per la part del darrera, ben endins, fins que la punta de la llança sortia pel cap del pacient. Aleshores, exposaven el grup que resultava d'aquesta operació feta damunt de diverses persones, a l'aire lliure. Aquests grups (grups de carn, indubtablement) tenien un alt valor simbòlic. Segons textos de l'època, aquests grups volien dir: "No et fiquis amb nosaltres, ni t'emboliquis. Sinó, ja veus quina fi més galdosa et reservem".

Més endavant (ui, molt més endavant!) Napoleó creava aquell famós proverbi (4), que ha fet la fortuna de tants carnisers: "Carn fa carn i vi fa sang". Cal tenir en compte que Napoleó no deia mai res perquè sí, i que quan deia una cosa

com aquesta, ja sabia el que es feia.

Fins arribar als nostres dies, aquesta és a grans trets (uns trets que no us cabrien a casa) la histò-

A MANERA D'EXPLICACIO CORDIAL

Hem rebut nombroses cartes dels nostres admiradors, preguntant-nos si la T. O. R. (Tertúlia d'Operaris Reunits) s'havia dissolt o què.

No s'ha dissolt, no, estimats afavoridors. El que

passa és que el nostre inspirador, fraternal Badimon Pérez, ha estat molt ocupat aquests darrers dies en arrodonir el treball que li ha valgut ésser designat per a un alt càrrec de la Generalitat.

La T. O. R., sense el Badimon Pérez és com una olla sense nanses, i si no el tinguéssim ens mancaria la vida i les ganes de respirar. Però no us intranquillitzeu pas, que el Badimon no ens mancarà mai, perquè és immortal.

Quan es tenen homes com el Badimon o el Largo Caballero, es pot anar a tot arreu, amb la seguretats d'ésser ben rebuts.

ball), aquesta de fer servir la carn com a mitjà publicitari topa amb la incomprensió de molta gent. Suspiciacions, cops de cor, ullets, etc.

Però el progrés no s'atura. El progrés és una cosa que ho aixafa tot, amb bona fi, s'entén. I, finalment, triomfarà. La llum de la raó ho deixarà tot afinat com una bassa d'oli.

(1) **Pell**, altrament dita cutis. Funda exterior de les persones, d'algunes bèsties i dels «tresillos» bons.

(2) **Tatuatge**, cosa que es fa punxant la pell amb una agulla de picar sucada amb tinta.

(3) **Semi-nus**, **Semi**, de Semiramis, i **nus**, bony que es fa damunt d'un cordill fent-li donar voltes i entortolligant-lo.

(4) **Proverbi**, literalment a favor del verb, acció filantròpica encaminada a evitar la desaparició d'aquesta cosa tan útil que és el verb.

LES ENQUESTES DEL P. I. C. A.

- 1.—Què faríeu per arbitrar recursos Pro-Pica?
- 2.—Què va fer primer Déu: l'ou o la gallina?

Anastasi Ripoll i Pera, carter, de cinquanta anys, diabètic:

- 1.—No sé què vol dir arbitrar recursos. Jo sempre he estat un home de pocs recursos.
- 2.—Es difícil de dir. Jo, en el seu cas, hauria començat pel galliner.

Amalgama Luz Maria, cupletista, rossa com un fil d'or:

- 1.—La meua manera d'arbitrar recursos no és per a ésser divulgada en un periòdic de famílies com L'ESQUELLA.
- 2.—Tal com les coses han posat en evidència, el més prudent hauria estat començar per la Batalla de l'Ou.

Emili Mòca i Canteulescases, estudiant, molt aficionat a la pesca d'altura:

- 1.—Trobo que el que va més bé és allò de les noies maques i el pot de llauna amb un forat.
- 2.—Què voleu que us digui. Tractant-se de poder fer el que a un li doni la gana, el més pràctic hauria estat fundar un granja americana.

Joan Pantopan i Garcia, anarquista per via materna:

- 1.—Encara necessiteu arbitrar recursos? Que no heu fet la revolució?
- 2.—Jo sóc ateu. Per mi, la primera gallina va néixer sota una col, dit sigui sense ganes de molestar ningú.

Sergi Bandera i Cou, excèntric:

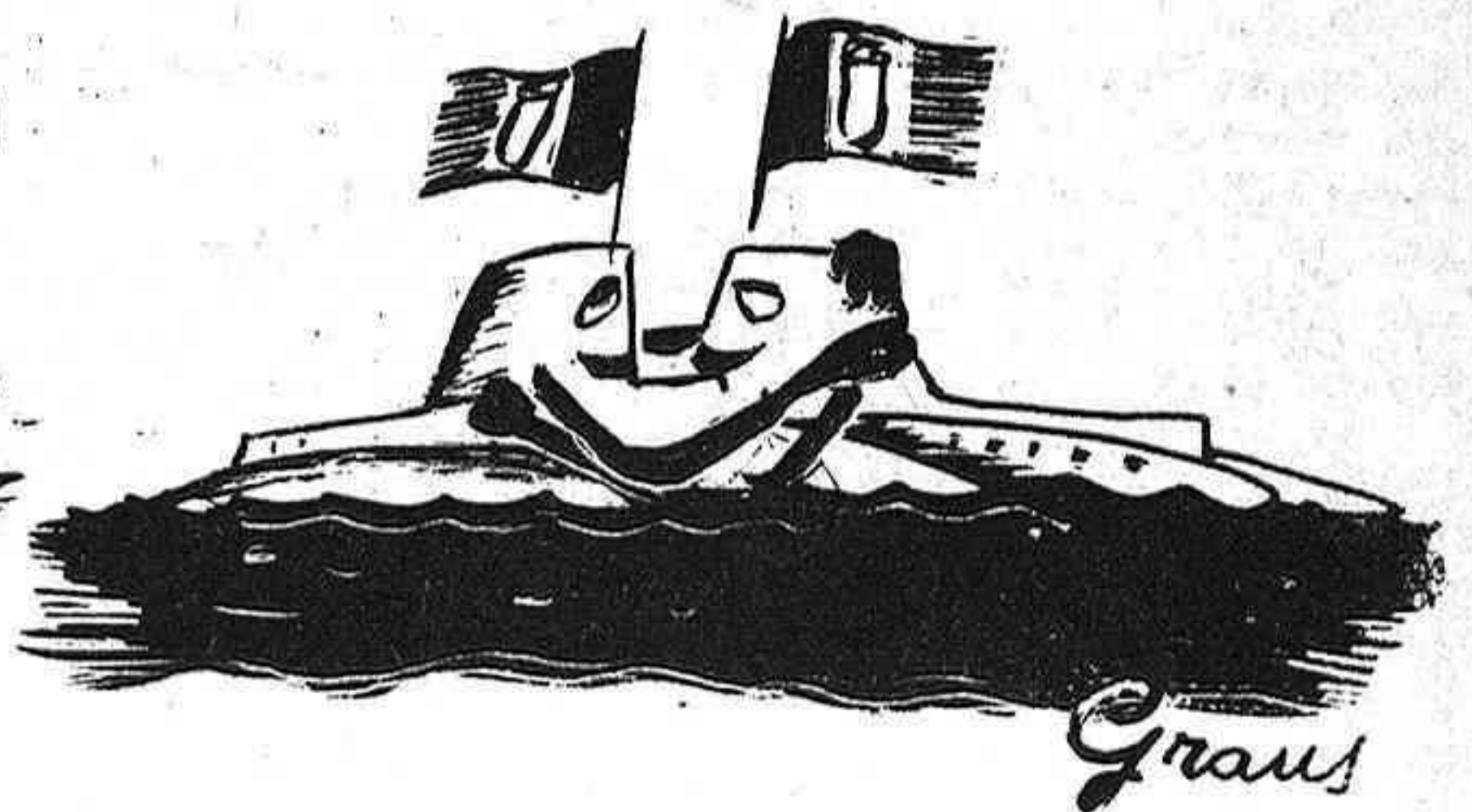
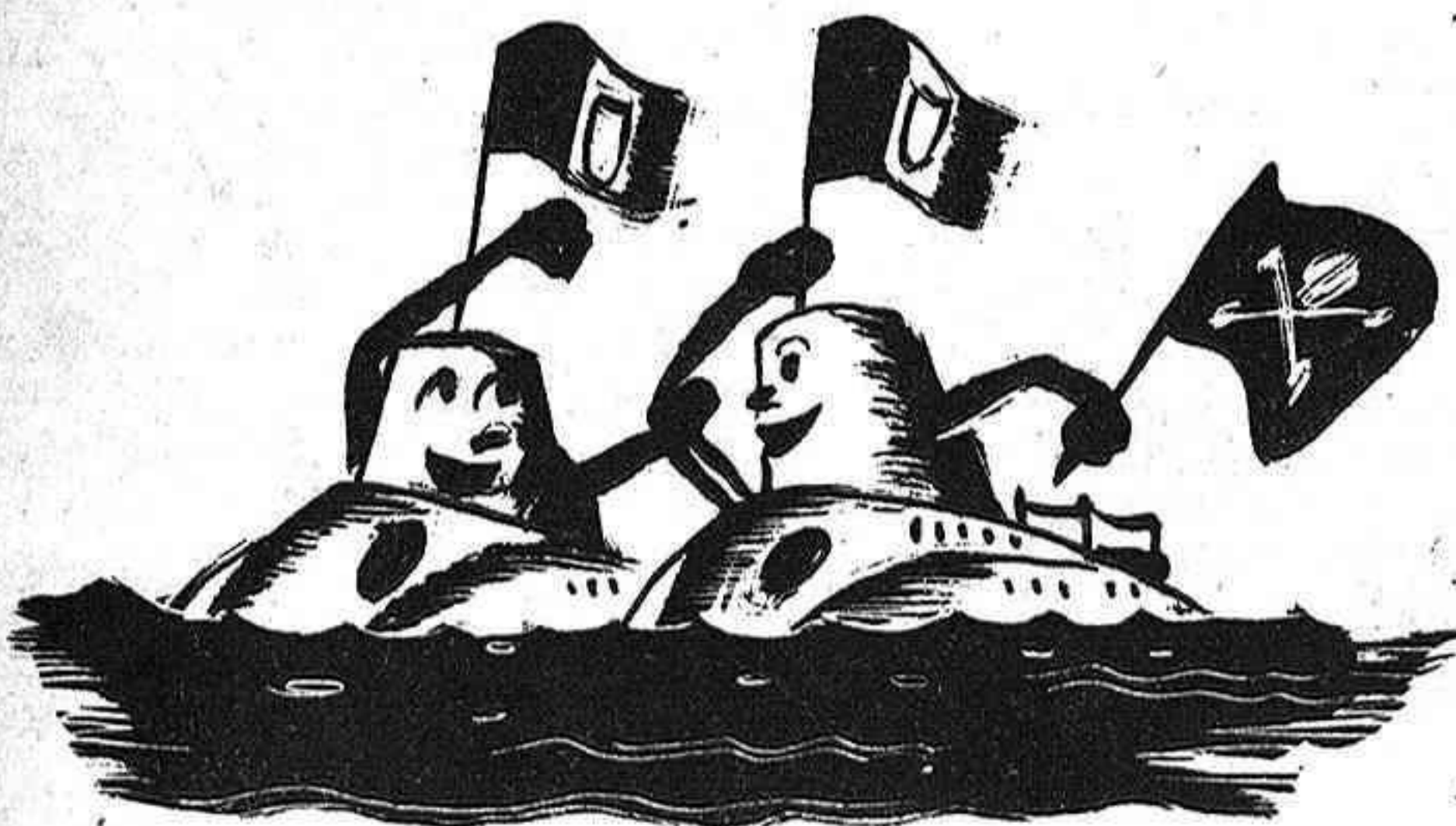
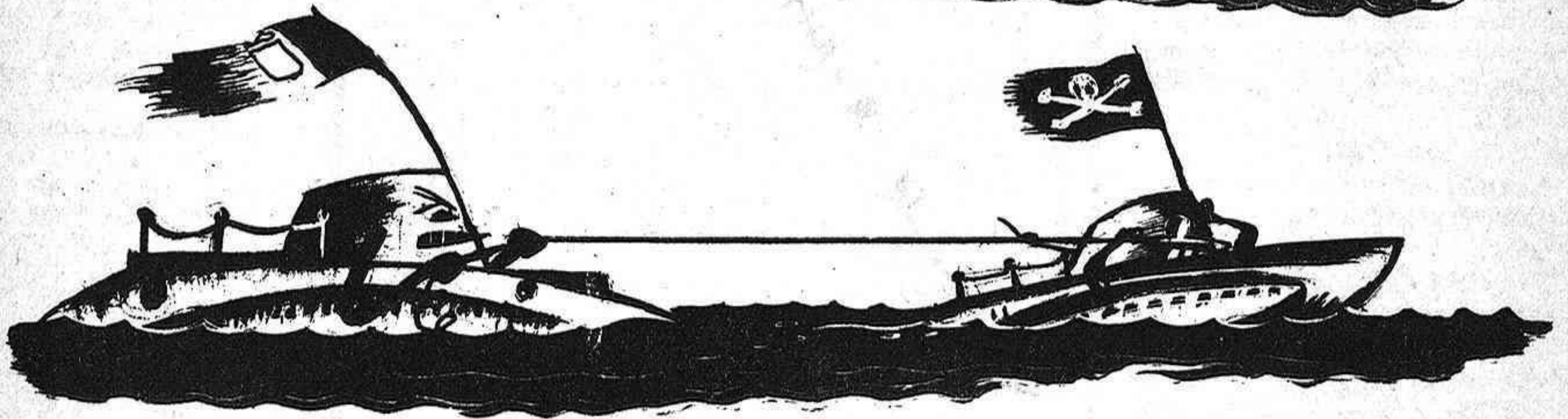
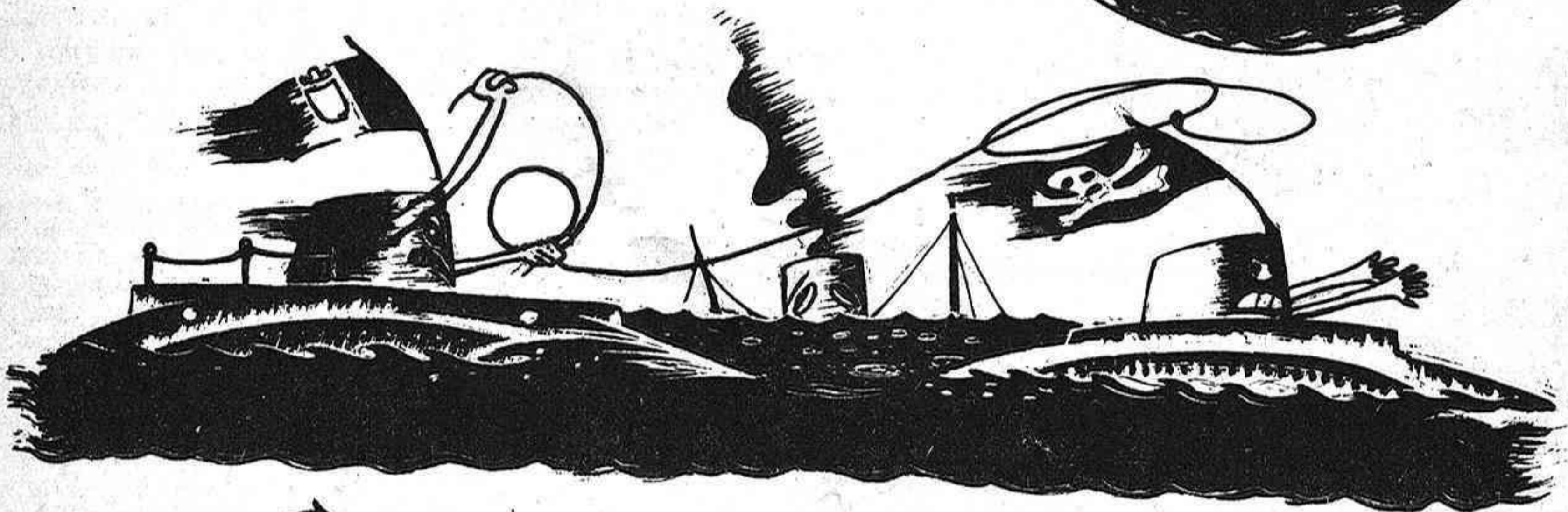
- 1.—Em cobriria un ronyó a base de subscripcions.
- 2.—Va fer l'ou primer. En això sóc intransigent, i no accepto que ningú m'ho discuteixi. Estaríem ben frescos! (Segons com, continuarem aquesta important enquesta.)

ria de la carn aplicada a la propaganda.

Modernament, s'ha arribat a la conclusió que l'eficàcia de cinc mil cartells de carrer pot ésser igualada per l'eficàcia de cinc cents quilos de carn fresca, matèria prima publicitària de primera qualitat.

En aquest aspecte, dues vedelles escorxades poden donar tant de sí, com una barraca amb banderes instal·lada al cor de la Plaça de Catalunya.

Ara que, com totes les grans innovacions (innovació relativa, com ja han vist els qui segueixen amb atenció aquest erudit tre-

Grans

Per quan hàgim d'anar tots en bicicleta...

Convé que els lectors es vagin assabentant del que porten entre cames

Una dona fatal de fi de segle... ciclista, ella!

DEFINICIO

La bicicleta, que és (i no pas altra cosa) allò que porten entre cames els lectors que van en bicicleta, és segons l'Enciclopèdia Espasa un aparell compost essencialment de dues rodes iguals i quadre sobre el qual va muntada una persona que se'n serveix per traslladar-se d'un lloc a l'altre.

Com a estorç de propulsió s'utilitza el muscular de la persona que munta...

Fins ací el que diu l'Enciclopèdia Espasa.

Ara nosaltres, deduïnt senzillament a definició per passiva, podríem fer creure als nostres lectors si ens donés la gana que la bicicleta és el resultat de l'esforç muscular que fa una persona (que fins i tot pot ésser un capellà) per tal de traslladar d'un lloc a l'altre un estri o aparell d'un pes acostumat de 50 quilos que s'ha de portar precisament entre cames.

No ens costaria gens ni mica de fer creure això i més si volguéssim als nostres lectors, puix que hem constatat que tal com estan les coses es troben disposats a empassar-se totes les bestieses que nosaltres els expliquem.

UNA MICA DE DIVULGACIO HISTORICA

Nosaltres preferim seguir acumulant crèdit i prestigi a força de cremar-nos les parpelles estudiant i es-

tudiant amb l'únic propòsit d'illustrar els nostres lectors.

Ara davant la imminència que hàgim d'anar tots en bicicleta volem ensenyar al món el que diu la història d'aquest aparell endimoniat...

Ja sabem que molts lectors es negaran a comprendre aquesta imminència de la necessitat d'anar en bicicleta.

Nosaltres, per una natural discreció, renunciem a ésser més explícits però volem només fer remarcar que ningú no pot assegurar el que no farà ni pot dir d'aquesta aigua no beuré...

Un diari madrileny per allà el mes de setembre del 1899, o sigui fa vora de mig segle, deia:

«Hans unos días que la prensa europea echó a volar la noticia de que un autómata recorría los jardines del Vaticano».

Semejante noticia resulta ahora un «canard» o un reclamo de algún fabricante que aspira a sentar plaza de proveedor de la casa pontificia.

Habíendosele preguntado a un prelado si sería posible ver al Papa paseando en automóvil, contestó el personaje con aire burlón:

—¿Por qué no me pregunta usted si se puede ver al Papa andar en bicicleta?...»

No volem entrar ni sortir en aquesta petulància pontificia... Preferim deixar aquesta enutjosa història i anar al gra, o sigui a explicar en quatre mots la història de la bicicleta.

La bicicleta té molta història, encara que no tanta com els federals de tota la vida, posem per cas.

En 1790 Sivrac dona a conèixer l'aparell anomenat «celerífer» (precursor de la bicicleta), del qual se'n derivà més tard la «draisiana», de la qual la roda inferior és dirigitble.

Ambdós aparells es bellugaven gràcies a l'acció dels peus del viatger que, pressionant a terra inènuament operaven de propulsors...

Això féu sens dubte que la gent

seriosa que es veu que ja existia fa tant temps, no es prenguésseriosament aquesta invenció estrafolària.

La cosa es comprèn més aviat considerant que en aquella època encara no s'havien inventat els Comissariats de Propaganda.

Es per això que no fou fins 75 anys després, o sigui en 1865 quan se li acudí a Michaux disposar en la roda davantera dos pedals, resultant d'aquesta felicitat idea el «ve-

La mateixa dona fatal... ciclista ella, vista un xic més lluny de la fatalitat del bac

locipede». El quadre de metall és degut a Ader (1867), i a Meyer (1869) es deuen les llantes metàl·liques. Ara són preferides per més resistents i millors les de fusta socialitzada.

Els pneumàtics es deuen a l'inventor Thomson (1845) (observis que els pneumàtics o menteix l'Espasa o foren inventats abans no ja de la bicicleta, sinó que fins i tot del «celerífer»).

Aquestes errades ens produeixen un dubte i un neguit que ens posa entre l'Espasa i la paret.

Però el més bo i que sembla encara més mentider és que fos un veterinari el que arrodoní la forma de la bicicleta en 1889, donant als pneumàtics la forma que tenen actualment.

El nom d'aquest veterinari irlandès que es veu que més que dels cavalls i dels ases es cuidava dels

succedanis dels cavalls i dels ases, és conegut sobradament dels nostres lectors, però a desgrat d'això i perquè es vegi que no ens dol res en el nostre noble i generós afany d'ensenyar, el direm: es deia Dunlop!

La forma actual de la bicicleta data del 1893 i fou precedida del «bicile» que era una mena de «velocipede» que tenia la roda anterior més gran que la posterior. (Ai, quins temps aquells!)

Era (ho recordeu?) més fàcil de traçar i l'equilibri i la direcció del bicicle» eren tan senzills que hom no sap explicar-se ben bé com no va pensar ningú en aquell temps inventar el «bicile de masses» i, en canvi, es varen veure amb cor d'iniciar els famosos «cicles» de conferències...

En canvi, les caigudes eren més freqüents i perilloses que les de l'ac-

Ella...! convertida en una moderna Victòria de Samotràcia Velocipèdica

tual bicicleta, per la qual cosa caigué en desús.

Durant alguns anys (segueix dient l'Enciclopèdia Espasa amb les naturals interrupcions i comentaris nostres) la bicicleta estigué molt de moda i s'organitzaren curses de velocitat i resistència, etc., que assoliren apassionar el públic aficionat als esports.

Ara (textual) ha minvat extraordinàriament aquell entusiasme i la

bicicleta ha passat a ésser una eina de pura utilitat, especialment per aquelles persones lluny del lloc on treballen... o que treballen si treballen (comentari) lluny del lloc on viuen.

Aquesta utilitat està agafant tals proporcions que és urgent abandonar la història i anar de dret a explicar-ne l'ús.

MANERA DE MUNTAR EN BICICLETA I DE CONSERVAR-LA

Cal abans que tot (segueix dient l'Enciclopèdia) que el que pugui no emi les caigudes. És a més convenient que els braços del presumpte viatger no restin rígids. Hi ha diversos sistemes de muntar i els més usuals consisteixen a emprar el pedal, o millor pujar, tenint la màquina entre les cames. Per a baixar, el més pràctic és fer-ho pel pedal, alguns ho fan pel darrera i també recolzant el peu en una voravia pròxima.

La màquina ha de restar neta de pols, fang i pixats... (Sic).

ELS PERILLS

El caràcter marcadament urbà de l'ús de la bicicleta remarcat pel caràcter utilitari en què ha esdevingut i esdevindrà més encara, ens fa transcriure un solt que un cronista de ciclisme publica en una revista il·lustrada de Barcelona datada en

2 de setembre del 1899, que diu així: «Señor Gobernador, ¿no habría medio de hacer entrar en civilización a algunas calles que arrojan piedras a los ciclistas a su paso por las afueras de esta capital?»

Hágalo por compasión, haga comprender a esos salvajes que los velocipedistas «no andamos buscando cuestion» y que solo queremos que nos dejen en paz de Dios.

Hem volgut transcriure aquest solt en castellà perquè no perdi la pintoresca srisa del seu esperit i perquè demostra que l'esport de la bicicleta no era, encara aleshores catalanista ni a Catalunya, a desgrat que en aquell temps dirigia la revista «Los Deportes» i era vocal de la Unión Velocipédica Española i ex-president (ja) del Club Velocipédico de Barcelona el doctor Duran i Ventosa.

I per no desfer el sabor marcadament irònic d'aquest record rigorosament autèntic (vegi's «Barcelona Cómica», setembre del 1889, que publica el retrat del pròcer esportiu), renunciem a seguir escrivint moltes coses més que sabem sobre la història i l'esdevenidor de la bicicleta.

Només volem remarcar, per acabar, que al doctor Duran i Ventosa li degenerà aquella noble afició per les bicicletes en aquesta vergonyant propensió contemporània que el féu famós envers les màquines de cosir... (propias para regalos)...

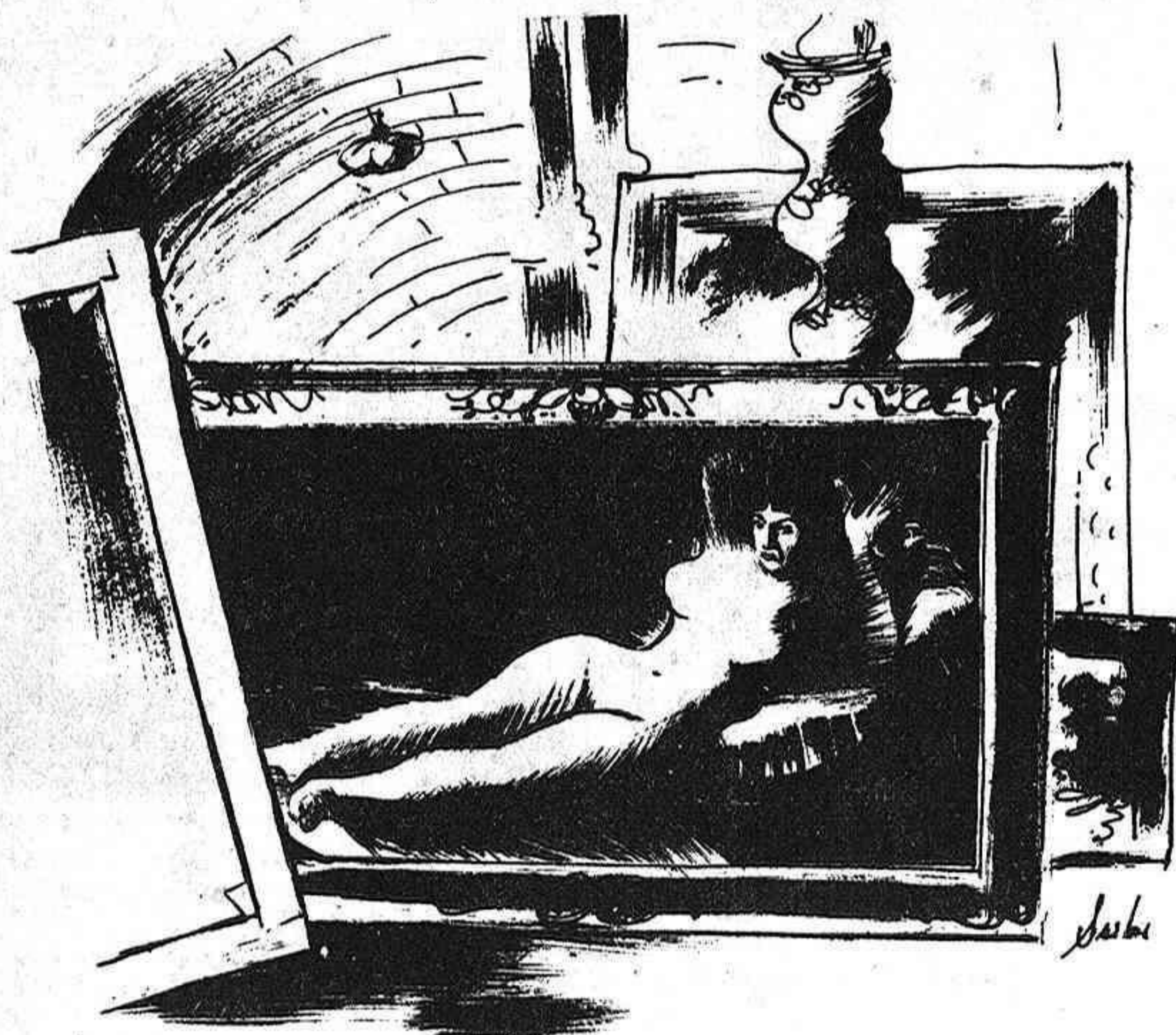
Pere Gallarí

La caiguda de la dona fatal que demostra com era fatal, tanmateix, que havia de caure com totes... pobreta!

ESQUELLOTS

CONTRACTES

Els treballadors del teatre i especialment els que treballen a dalt dels escenaris del teatre ara tindran contracta i tot.

Malgrat que ells no ho han demanat, sembla que hauran de firmar una contracta que és, com tothom sap, compromís i ensem garantia.

Potser algú trobarà improcedent el fet en règim col·lectiu i fins i tot potser hi haurà algú que es negui a signar.

Però cal pensar que tot és poc amb vistes al dia de demà.

Es, per dir-ho més clar, allò que a Madrid en diuen «por si las moscas» i que en català no té bona traducció.

LES TRINXERES DE CIUTAT

Al Passeig de Pi i Margall, que es diu així perquè va al monument de Pi i Margall i abans se'n deia de Gràcia perquè anava a Gràcia, hi ha actualment una gran activitat del ram de construcció. En totes aquelles cases on hi ha sòcols o ornaments de marbre, els obrers especialitzats hi treuen llustre amb tot l'ardor de l'ideal antifeixista que ens arbora. Aquests treballs no manquen mai d'espectadors perquè sempre hi ha desocupats a la reraguarda com, per exemple, els soldats que vénen del front amb permís o bé els ferits convalsents. Dos d'aquests estaven, precisament, l'altre dia en el grup de badocs i un digué a l'abnegat obrer:

—Són aquestes les fortificacions que ens feu?

UNA FALSA TRANQUIL·LITAT

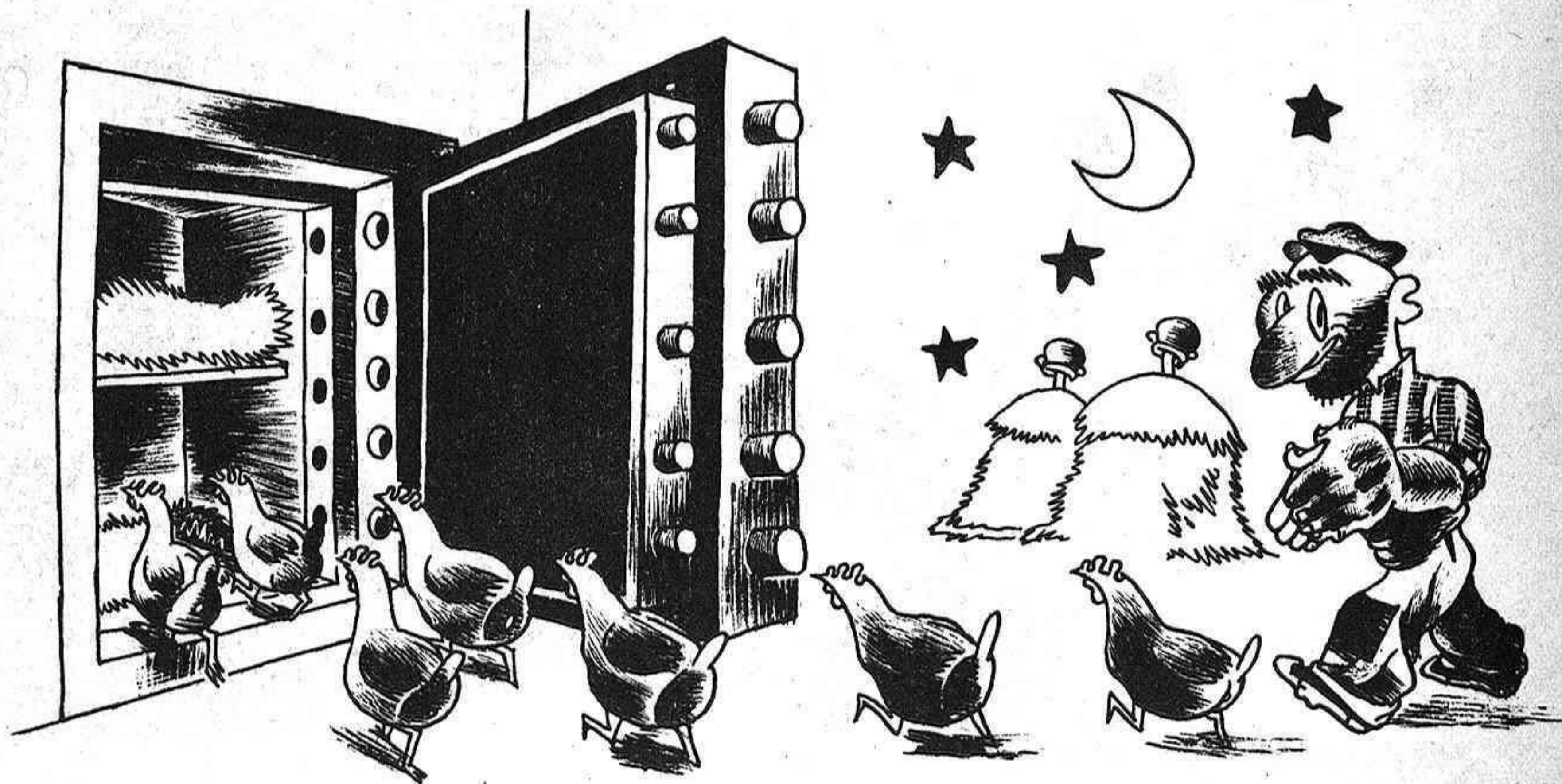
Aquest esquellot ja s'ha fet una mica vell, però és molt bo, i és autèntic com l'esquellot que ho sigui més.

Quan la ràtzia general de la policia a les orxateries de «Ràdio Sevilla», els habituals d'aquells distingits establiments passaren una mala estona. La policia va triar a consciència, seleccionant els indocumentats i els desertors, fixant-s'hi bé i sense precipitar-se. Els clients que tenien els papers arreglats, a desgrat d'això, ni s'atrevien a respirar, i romanien a llurs taules demanant que la providència tingués pietat d'ells i es fes càrrec de les coses.

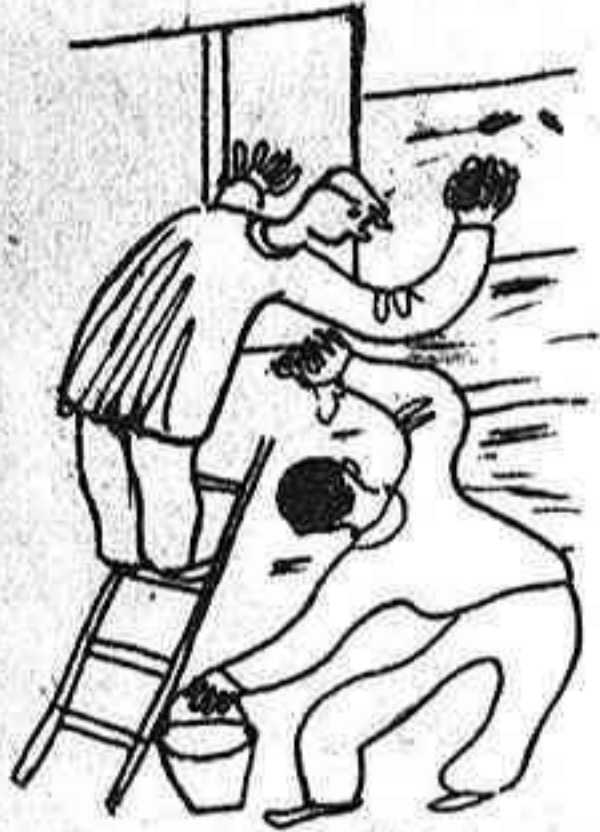
Quan la ràtzia acabà i el darrer guàrdia d'assalt es perdé de vista, un dels ciutadans que la policia havia deixat com a bo, va alçar-se de la seva cadira i, després de respirar a fons d'una manera ostensible, digué en veu alta les paraules de ritual:

—Ja ha passat el perill!... Ja no hi ha perill!...

La cosa va caure en gràcia i tots els concurrents l'ovacionaren amb entusiasme. Es a dir, tots els concurrents no, perquè n'hi havia un que era un policia vestit de paisà, que no va voler rendir-se a l'espiritualitat de l'acudit i s'emportà detingut l'«speaker» improvisat i els que es distingiren més en expressar-li llur admiració.

ESQUELLOTS

—Calla —li contestà l'altre—. Això és per si mai entressin els facciosos a Barcelona. Veuries aleshores com relliscarien les bales en aquests marbres tan lluents!

—Potser tengu raó —comentà un vellet que tampoc no anava al front—; però a mi em sembla que el que fan és guanyar-se els lloguers de les cases.

LA CORRECTA ADMINISTRACIO DE L'IDIOMA

El Cap superior de Policia ha donat una ordre a les forces que depenen d'ell, en el sentit que respectin com cal l'idioma de Catalunya.

Aquesta ordre és molt bona i ha estat molt ben rebuda, però abastarà només a posar una mica de remei a un mal que no afecta pas únicament als policies no nascuts a Catalunya.

Hi ha catalans —i catalans de qualitat, pel que sembla— que quan es creuen respectar l'idioma l'atropellen sense contemplacions. Per exemple: hi ha un metge força conegut que, en aquesta època de certificats, en va estendre un que deia: «Certifico que el malalt Pere Pila i Oc gaudeix d'una tuberculosi pulmonar».

Quan el cas es produeix a la inversa, o sigui quan un català usa un idioma que no és el seu, també passen coses divertides. Fa poc temps, a un dispensari municipal de Barcelona, reberen un comunicat d'un Comitè Obrer de Control que deia: «Pedimos una ampolla de agua timolada, para atender las curas del compañero Juan José Piñeta, que ha tomado mal».

—Ja m'ho pensava, ja, quan vaig veure això de la brigada anti-gas.

UN IMPOST MUNICIPAL AMB POSSIBILITATS

Dies passats, uns pagesos de Polinyà que havien vingut a passar el dia a Barcelona, s'assegueren a una taula del Cafè de la Rambla per tal de prendre un aperitiu. A l'hora de pagar, el cambrer va deixar damunt la taula els dos bitllets de l'impost de l'Ajuntament sobre consumacions. Els pagesos, de moment, van quedar molt intrigats i no s'atreverien a preguntar res. Però després, amb el calor de l'aperitiu, s'animaren i van preguntar a l'enllustrador que tenien agenollat a llurs peus:

—I doncs? Què són aquests bitllets?

L'enllustrador, que havia fet un bon dia i estava una mica engrescat, no s'hi pensà gens, i va respondre:

—Es una combinació que fan els bars amb

els tramvies. Ara, aquests bitllets us serviran per viatjar de franc a qualsevol trajecte.

Els pagesos van trobar que allò estava molt bé i que, visitant la ciutat, sempre se'n sabien de noves. Plegaren curosament els bitllets i se'ls ficaren als anells.

Després, no es van poder estar de fer la prova. Pujaren a un tramvia, s'assegueren i esperaren pacientment la visita del cobrador.

Quan el cobrador passà i els demanà si els faltava el bitllet, els dos homes van alçar les mans amb els anells i els paperets blaus doblegats, i digueren triomfalment:

—Ja el tenim, nosaltres!

El cobrador contestà amb un: «Muy bien, señores!», i va passar de llarg. Els dos pagesos estan encantats.

(Més Esquellots a la pàgina 580)

La temporada de cinema es presenta sota els millors hospicis

Pròxima a ésser començada o a estar a punt d'ésser començada, a menys que no hagués acabat ja, o que no durés des de la tardor del 1936, la temporada de grans estrenes cinematogràfiques, hem cregut interessant per al públic que ens llegeix fer el que en el període de l'avant guerra feren els redactors cinematogràfics d'aquell temps, o sigui anar a veure els representants de les cases productores a la nostra ciutat, per tal que ens diguessin els seus projectes i ens prometessin els seus anuncis.

Sense que es tracti de cap venjança personal, molt al contrari, hem de dir que hem estat molt mal rebuts.

—No tenim —ens ha dit un dels visitats— ni projectes ni anuncis.

—Bé —li hem fet nosaltres—. Si no té projectes ni anuncis, almenys tindrà pel·lícules.

—I ara, què s'ha cregut? Vostè es troba malament del cap!

En realitat ens trobarem al carrer i malament, no del cap, sinó de la part contrària.

Es per això que, desesperats de treure'n l'aigua neta, conformats amb qualsevol mena d'aigua, anarem a trobar el «Comité Económico de Cines».

EL QUE ENS DIU EL COMITE

El trobarem confortablement assegut en un silló americà bevent-se un pollastre.

—Com que està prohibit menjar pollastres, jo me'ls bec —ens digué a manera d'excusa En voleu?

—Gràcies; en aquest moment no tinc set. Venia per parlar-vos de la pròxima temporada de cinema. Què. Tindreu molts films americans nous?

—Americans? Americans d'Amèrica, voleu dir? D'Amèrica, per ara no tinc més que aquest silló. Ara, que la temporada la farem, i amb films americans, vulguin o no!

—Es que potser no us en volen enviar?

—Qui, ells? Ells sí; però volen que els els paguem i això sí que no: nosaltres ja no estem en règim burgès. I si no volen cobrar amb vales, que es fumin! Té raó; vol fumar?

—Home...

—Vaja, tingui; «Lucky», tabac americà. Els films Metro i el «Lucky» són els únics americans que ens tenen alguna consideració.

—Així projectaran films de la Metro?

—Sí; quinze o divuit, entre ells un de revolucionari: «Romeo y Julieta». «Romeo y Julieta» sembla que és un documental sobre la fabricació dels puros. Nosaltres estem per la instrucció del Poble. Amb els «Romeos y Julietas» i els «Luckys» podrem anar passant l'hivern.

POLITICA DE PREUS

—Mira: aquí en tens un que s'ha ficat de PREUS a la galleda...!

Ja no veurem més films de pares desconeguts

El Comité Económico de Cines ens presentarà els avis

ELS ALTRES FILMS AMERICANS

—I els altres films americans de què em parlava?

—Ah, sí. S'ha fixat que es torna a portar la barba? Tot torna. Doncs ara tornaran els bons films dels bons temps del cinema.

—Represes?

—No, senyor, no; estrenes, grans estrenes, per parlar amb precisió.

—Ah?

—Oh, i no ah. Primer estrenarem «La Moneda Rota» amb Pearl White i el Conde Hugo; després un altre film de sèrie, molt bo, titulat «El Rey del Circo», per Eddie Polo; veurem també «Houdini o el Tanque Humano».

—Vol dir que aquest film no li faran malbé?

—No, perquè al cartell hi posarem un rètol que dirà: «Sólo para la retaguardia. Prohibida la entrada a los antitanquistas».

—Oh!, ah, vull dir ah! I, res més?

—Fuji, home, fugi; és a dir, no fugi, que ja no hi ha perill. Presentarem també «Càbria», film italià, però que direm que és antifeixista, amb Maciste, i «Judex», i «Fantòmas», i estrenarem dos actors còmics nous: Max Linder i Salustiano.

»I de documentals, no li diré més sinó que veurem «Llegada de un tren» i la «Salida de los proletarios de la Fábrica Lumière», entre altres. També farem sessions de llinterna màgica.

—Ah, sí, aquells documentals americans.

—No, home, no; de llinterna màgica autèntica; res d'imitacions.

ELS PREUS DE LES LOCALITATS

—I els preus, què, seran rebaixats?

—I ara! Què us heu cregut? Al preu que estan les coses, rebaixar el preu de les entrades? Que us penseu que volem sabotar la Nova Economia? Els preus s'hauran d'anar augmentant a mesura que vagi al cinema menys gent. L'obrer del ram de l'espectacle ha de viure; no hi ha més remei, perquè si es morís, hauriem de treballar nosaltres.

»I, de qui voleu que visquem tots plegats si no és del públic? Que hi ha molt públic? A cada espectador li toca poc. Que n'hi ha poc? S'ho han de repartir i els toca pagar més. És una llei econòmica; tothom ho sap.

—Ja el planyo el dia que només hi hagi un espectador! Però, vol dir que si rebaixessin els preus no vindria més gent?

—No, perquè també hauriem de millorar els programes i ens sortirien més cars i, no sé si ho sap, estem en règim d'economies.

EL REGIM D'ECONOMIES

—Ah sí? No ho sabia.

—No és estrany, perquè els periodistes mai no saben res si no els ho diuen. Miri. Abans, en temps de l'odiosa burgesia, els films costaven cada any 18.000.000 de pessetes. Aquest any nosaltres hem passat amb pessetes 3.710.748.

Abans la recaptació era de 36 milions; ara, amb les economies portades a cap, n'hem recaptat 18.259.401. I fixi-s'hi bé, que hem recaptat més del que abans costaven els films als burgesos!

»Tot i això, tenim més empleats i més despeses i, no obstant, encara hi ha qui es queixa i qui voldria examinar els comptes, sense pensar que estem collectivitzats, que hi ha guerra i que l'enemic ens escolta.

—Ah, sí? On és?

—Hi ha espies pertot arreu; calli, que ens podrien sentir.

—Però si només som vós i jo!

—No hi fa res; algun de nosaltres dos potser és un espia.

—Moltes gràcies per l'advertiment. I els diners, on els guardeu?

—Quina mania de saber coses! Sou com els companys subalterns. L'altre dia em va venir un porter amb la mateixa cançó absurda: on són els diners veritat? Però que no sabeu —vaig haver de contestar-li— que els sindicats hem de sostenir la guerra?

—I s'ho va creure?

—Que potser no us ho creieu vós?

I ens va mirar tanta severitat, que vàrem sortir amb les mans enlaire.

A Luca de Tena l'hi ha fallat a Ginebra el truc d'adquirir vots amb matalassos

— Em fa pena desmamar-lo, de la manera com estan les coses.

ESQUELLOTS

WAGNER I MOZART TRADUTTS CLANDESTINAMENT

Cansats ja de veure sempre en els cartells «Yo soy una Mujer Fatal», «Las Faldas», «No quiso ser madre», «Me acuesto a las ocho», «Las inviolables», «Arte 1937», i «La meva dona, la teva i la de l'altre», la Comissaria d'Espectacles i el seu espòs senyor Lluís Bransuela varen decidir de comú acord fer alguna cosa que, almenys, justificqués el seu casament i el marit i, per tant, Comissari, va cridar al seu despatx el senyor Joaquim Pena, crític musical, ex-director artístic del Liceu, wagnerià famós, etc., etc., és a dir, un perfecte desconegut.

El cridà i li digué:

—He pensat que potser podríem fer, vós

i jo, alguna cosa important, i se m'ha acudit que potser que traduïssiu Wagner.

—Wagner?

—Sí; que no us agrada Wagner? Es un músic molt bo, encara que sigui alemany.

—Però si ja fa prop de trenta anys que el vaig traduir!

—Ah, sí? Doncs traduirem Mozart.

—Mozart? Es que...

—Sí; també és alemany, és clar.

—No; era austríac; però és que també està traduït.

—Per qui?

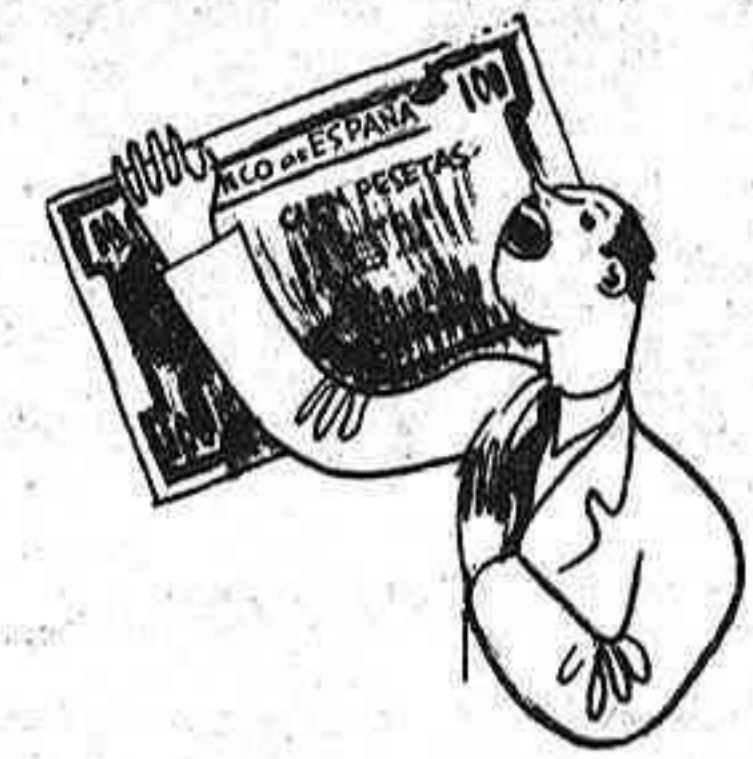
—Per mi mateix.

—Home, no ho sabia que sabéssiu fer tot això. Així pensarem alguna altra cosa; perquè vós i jo hem de fer grans coses. Ja us

avisaré.

EL TEATRE A LA RERAGUARDA

Darrerament va publicar algun diari els acords presos pels representants de les dues sindicals germanes a la Junta d'Espectacles de València, en virtut dels quals s'han mi-

llorat els salaris als actors i les actrius que allí ja cobraven abans sous que arribaven a 50 pessetes diàries en algunes figures.

Ara a més de millorar aquests sous s'ha concedit que en cas que fos precis un «divo» en qualsevol formació se li donaran 100 pessetes diàries.

Ací algun maliciós ha volgut treure'n conseqüències de contrast.

Un dirigent del Comité Económico parà els peus al maliciós, cridant:

—Ací als «divos» també...!

—Epl! —intervingué oportú un tercer—. Del que fem ací no hem pas de donar explicacions a ningú.

Aquest número ha passat per la censura

MALS NEGOCIS

—Diu que ara hi haurà de tot.

—Així, potser que pleguéssim.

Correu i remeneu

R. a. p. — No ens agrada aquest plat. Probi l'altre.

Kiku IV. — Les vacances, encara que siguin d'autobusos, estan prohibides.

Datzira. — Aprofitarem algun acudit.

Masferrer. — Heu estat ingenu aquesta vegada.

Fai-langista. — La vostra poesia no ens «fai» gràcia.

Un castellano. — Ho aprofitarem.

Guixes. — No pot anar.

James. — Es innocent.

Horaci. — Vós no sou Horaci.

Lumàrregui. — El programa del J. O. C. R. és massa àrid per la nostra trivialitat.

En Bosh Katt. — No; no heu encertat els acudits.

Tinkama. — Ho aprofitarem.

Cecilio (a) el manco de Badajoz. — No podem dir aquestes coses, nosaltres.

Think-tran-kha. — Al poble italià ja li agraden aquestes coses. A la censura no.

Dubtes Socialitzats. — Això de les «Maderes d'Oriente» ens preocupa.

E. Torres. — Poc punyent.

Ragul. — No té actualitat.

Antonio Jurnet. — Igual que l'anterior.

¿Voleu veure com
treballaven els
incontrolats a la
Revolució russa?

LLEGIU

"LA CARA TERRIBLE DE LA REVOLUCION"

Preu: 50 cèntims

Venda en quioscos
i llocs de periòdics

Porteu-la a la
S.I.C.E. s.c.
BRUC 129 BARCELONA

Ha sortit l'interessant quadern

"LA UNIO GENERAL DE TREBALLADORS I LA MUNICIPALITZACIO DELS SERVEIS"

de les "Edicions U. G. T."

De venda en
quioscos i llocs
de periòdics

PREU: 0'75 PTES.

DISTRIBUIDORS EXCLUSIUS PER TOT CATALUNYA:
RAMBLA DEL MIG, 17 - BARCELONA **P.A.C.O.D.**

ACABA DE POSAR-SE A
LA VENDA EL QUADERN

"EL PAPEL DE LA INFANteria EN EL COMBATE MODERNO"

de la serie setmanal "El soldado del pueblo"
Editat pel Partit Comunista d'Espanya

PREU: 0'35 PTES.

DE VENDA EN QUIOSCOS I LLOCS DE PERIODICS

Distribuidors exclusius per a tot Catalunya: **P.A.C.O.D.** Rambla del Mig, 17
Barcelona

Acaba de posar-se a la venda
l'opuscle

"TROTSKI DORIOT HITLER"

en el qual es posen de
relleu les proves mate-
rials de com el trotskis-
me s'ha convertit en l'a-
vantguarda del feixisme

Preu: 1 Pta.

DISTRIBUIDORA **P.A.C.O.D.** BARCELONA
DE PUBLICACIONS RAMBLA DEL MIG 17

-Que és cavall, això?
-No senyor, no. Es cotxe.